

Finlands Synskadade

FÖRBUNDET FINLANDS SVENSKA SYNSKADADES ORGANISATIONSTIDNING

1/15

7 Syntolkning - en stark upplevelse

10 Punktskriften är viktig i vardagen

16 Profilen: kändisskap, näthat och ett nyfött barn

Innehåll

Nr 1 januari 2015

LEDAREN

3 **Finlands Synskadade måste vara relevant**

ARTIKLAR

4 **Armlös, benlös men inte hopplös**

7 **Konsten att göra synen hörbar**

10 **Punktskriften behövs i vardagen**

12 **Trio samarbetar under året**

12 **Fråga experten**

KÅSERIET

14 **Ett brev från Senegal**

PROFILEN

16 **Felicia Prehn om näthat**

23 **Månadens app: TapTapSee**

AKTUELLT

24 **Aktuellt**

AKTUELLT I DISTRIKTEN

27 **Aktuellt i distrikten**

Finlands Synskadade

Finlands Synskadade är organisations-tidning för Förbundet Finlands Svenska Synskadade. Tidningen utkommer med 10 nummer/år i svartskrift, punktskrift, på CD och som elektronisk version, se www.fss.fi/aktuellt/fs. Kan också fås som e-postbilaga. Årgång 104. Nummer 2/2015 utkommer 26.2, deadline 6.2.

Utgivare: Förbundet Finlands Svenska Synskadade rf, Parisgränden 2 A 1, 00560 Helsingfors. Tfn 09-6962 300

Chefredaktör: Sören Jonsson
Tfn 044 712 3017
e-post: soren.jonsson@fss.fi

Meddelanden och annonser mottas av chefredaktören.

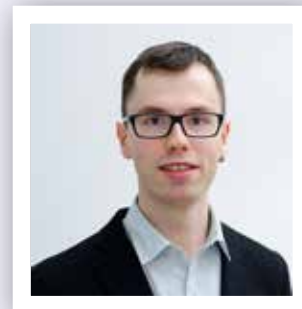
Prenumerationer och adressändringar:
FSS kansli, tfn 09-6962 300
e-post: kansliet@fss.fi

Pärmbild: Felicia Prehn och hennes man Yki Salmivalli utanför Mejlans sjukhus i Helsingfors. De har just fått besked om sin dotters ögonsjukdom.

Foto: Sören Jonsson

ISSN 0789-5739
Forsberg, Jakobstad 2015

Finlands Synskadade måste fortsättningsvis vara relevant

På kort tid har tidskriften Finlands Synskadade haft förhållandevis många vikarie-
rande chefredaktörer. Och nu är det dags igen. Jag tar över ledarskapet ett år framöver så länge Sofia Stenlund är mammaledig. Men vad betyder det här för tidningens kontinuitet och inte minst kvalitet?

Enligt mig är kontinuitet bra, men det är också bra med nytänk. Jag tror att dessa ombyten har lett och kommer att leda till någonting gott. En tidning ska alltid vara i förändring för att hålla sig relevant. Det enklaste är att flyta på som vanligt. Det svåra är att våga göra förändringar, och framförallt att göra de rätta förändringarna.

Jag vill ge min syn på hur jag tycker FS ska vara. För det första vill jag att tidningen ska vara journalistisk, det vill säga att allting som publiceras har ett syfte och följer etiska riktlinjer. För det andra vill jag att tidningen ska vara intresseväckande. Jag hoppas att man som läsare berörs. Då man lägger ifrån sig ett nummer av Finlands Synskadade ska man dessutom ha lärt sig någonting. Och sist men inte minst. Tidningen ska vara en kontaktyta mellan läsare och förbundet. Det ska vara lätt att kontakta mig som chefredaktör och era åsikter ska synas.

Med kontaktyta menar jag ett sätt för er läsare att få er röst hörd i förbundet. Genom att skicka in insändare till tidningen sänker vi tröskeln till att påverka. Det är inte endast under medlemsmöten som man kan ge ros eller ris. Det går att vara aktiv året om. Jag tar emot frågor du som läsare vill ha svar på, artikeltips du tycker att borde tas upp, kommentarer om artiklar som har publicerats och insändare om saker som händer i förbundet. Sköter alla sitt jobb? Om inte: skriv till oss. Du kan mejla mig på soren.jonsson@fss.fi.

Alla som jag pratat med under min korta tid på förbundet tycks ha åsikter om hur en bra tidning ska vara: vad den ska innehålla, vem som ska skriva i den och varför den ges ut. Jag vill också veta vad just du som läsare tycker. Ge din respons, jag lyssnar.

I det här numret skriver vi om den internationella handikappdagen, om syn-
tolkning som är på frammarsch, och om punktskriftens viktiga roll i vardagen. Mycket är sig likt i tidningen, men det betyder inte att tidningen är oföränderlig. Var med och skapa den tidning som du vill läsa varje månad. Nu är bollen hos er. Vill ni vara med och förändra tidningen?

TEXT OCH FOTO: SÖREN JONSSON

Utan armar och ben föreläser han för fullsatta bänkrader

”Allt är möjligt” var temat för årets handikappdag. I Vasa fick tusentals människor bekanta sig med de svårigheter som personer med funktionshinder dagligen stöter på.

EN STOR DEL av Internationella handikappdagen handlade i år om Mikael Andersson, som föddes utan armar och ben. När sköterskorna fick se babyen blev de chockerade och ville inte ens visa upp honom för sin mamma. Läkarna uppmanade

i stället föräldrarna att lämna bort pojken på institution.

– Mina föräldrar fick uppmaningen att glömma bort mig och skaffa ett nytt barn. I dag är jag stolt för att de inte tog rådet, säger Andersson.

Utanför mörkerrummet förklarade Ann-Britt Mattbäck vad rummet simulerar. Niclas Bäckström skriver om sina upplevelser i rummet.

▲ **Mikael Andersson är en känd föreläsare från Sverige. Han har även skrivit boken ” Armlös, benlös men inte hopplös”.**

Det är ännu oklart varför Anderssons ben och armar inte utvecklades, men mycket tyder på att det berodde på bekämpningsmedel som hans mor kom i kontakt med under graviditeten. Nu föreläser fyra barnspappan Mikael om sina utmaningar och om att övervinna sina brister.

– Man ska inte fästa sig vid det man saknar, utan i stället göra allt med det man har.

Ett levande bevis

Febe Mörk på Vasa svenska synskadade berättar att Mikael Andersson var inspirationen till att handikappföreningarna i Vasa ordnade den stora mässan i Botniahallen. När Andersson året innan föreläste på det årliga seminariet som Samarbetsförbundet kring funktionshinder, SAMS, ordnar kläcktes idén hos Febe Mörk, Andreas Kanto och Patrik Paulin.

– Jag blev otroligt gripen av hans livssituation. Han bevisar verkligen att ingenting är omöjligt. Därför var det inte heller svårt att

” Han bevisar verkligen att ingenting är omöjligt.

hitta på vad evenemanget skulle heta, säger Mörk.

Redan under SAMS:s seminarium pratade Mörk med Andersson om huruvida han kunde tänka sig att komma till Vasa det påföljande året. Han nappade på idén och trion fortsatte planera.

Vasas olika handikappföreningar har tidigare år ordnat mindre evenemang på handikappdagen, men insåg att det här evenemanget kunde locka till sig fler besökare. De hyrde Botniahallen och ordnade ett tvåspråkigt evenemang.

– Evenemanget började växa och plötsligt hade vi ett jättestort evenemang. Jag är glad för att det blev så här stort och tycker att allting har löpt som smort, pustar Mörk ut när det är cirka en halvtimme kvar av evenemanget och folkmängden har glesnat.

Mörkerrummet simulerar synskada

Norra Österbottens Svenska Synskadade ledde besökarna genom ett mörkerrum för att simulera hur det är att göra vardagliga saker när man är blind. För Niclas Bäckström var mörkerrummet en värdefull och positiv upplevelse.

– Jag har aldrig förut försökt leva mig in i hur det är att vara blind, men nu börjar jag inse hur svårt det kan vara. Speciellt svårt var det att urskilja kryddor, säger han.

Enligt Bäckström är det bra att uppmärksamma alla svårigheter i samhället. Självs är han rullstolsbunden och jämför mörkerrummet med sin situation.

– Jag har själv ett handikapp och lever med det varje dag. I mörkerrummet kunde jag lämna rummet och så var min upplevelse klar. Det var ju trots allt bara ett rum. Det är lite liknande som när någon testar att sitta i rullstol. De kan uppleva hur det är att ta sig förbi hinder, men inte hur det verkligen är. Självs kan jag inte bara stiga upp och gå efteråt, säger Bäckström.

Elever hjälper till

På mässan hjälpte 58 gymnasieelever till med det praktiska arrangemanget. Hannes Eerola är en av dem som studerar på den engelskspråkiga IB-linjen på Vasa övningsskola. Orsaken till att han var med och

hjälp till på Allt är möjligt-evenemanget är att skolan har ett projekt som kallas CAS, "Creativity, Activity, Service". Fritt översatt betyder det "Kreativitet, Aktivitet och Betjäning".

Tanken bakom CAS är att eleverna uppmuntras till att hitta på saker vid sidan om sina studier. Risken är annars stor att man som gymnasieelev inte hinner med fritidssysslor, volontärarbete och musikintressen.

Enligt Eerola var det roligaste under mässan att ledsaga i mörkerrummet. Det var praktiskt och även en upplevelse för dem som ledsagade.

– Det var riktigt bra att hjälpa till under evenemanget. Jag tycker om volontärarbete, speciellt då man känner att man verkligen hjälper till. Att stå vid sidan om och se på är inte roligt, men då man verkligen får hjälpa till och göra nytta känns det meningsfullt. ●

ANNONS

Lägenhet uthyres i Pargas

En cirka 60 m² stor trerummare med inglasad balkong uthyres åt en eller flera synskadade. Lägenheten finns i Folkhälsanhuset i Pargas och är i nyskick.

Hyran är ca 600 euro per månad. I hyran ingår vatten och säkerhetsalarm.

Vänligen kontakta Hans Åhman inom januari månad ifall du är intresserad. Han nås på telefonnumret 0500-604679.

Stiftelsen Svenska Blindgården i Helsingfors

■ **Vesa Tynnilahti och Silja-Maaria Aronpuro syntolkar pjäsen "Var vi en gång flått" på teater Viirus.**

TEXT OCH FOTO: SÖREN JONSSON

Konsten att göra synen hörbar

När dialogen i en film tystnar och det visuella tar vid behövs syntolkning. Tolken sätter ord på vad som händer i bild och förstärker upplevelsen för dem som inte ser. I andra nordiska länder erbjuds syntolkning som en del av programutbudet, men inte i Finland.

MAIIJA HIRVONEN HAR skrivit sin doktorsavhandling om ämnet och förklarar varför syntolkning är så viktigt.

– Världen är oerhört visuell. Man brukar säga att synen är ett av det viktigaste sinnen, eftersom hela vårt kulturella arv och vår

konsthistoria är uppbyggt kring det visuella. För att kunna ta del av kulturevenemang eller konst är syntolkning ofrånkomligt, säger Hirvonen.

Förstås är det en sanning med modifiering. Det visuella är inte alltid det domineran-

de. Visst kan man ta del av filmer, teaterpjäser och teveprogram enbart med hörselns hjälp, men upplevelsen blir betydligt bättre när det visuella görs hörbart.

De som inte har upplevt syntolkning brukar däremot ställa sig tveksamma.

– Eftersom syntolkning är ett så nytt fenomen även bland synskadade, kan det finnas en motsträvighet bland dem som aldrig har upplevt syntolkning. Jag var på ett seminarium som handlade om syntolkning där det framkom att alla som hade gått på en föreställning eller sett ett tolkat program ansåg att det förbättrade upplevelsen, men att de som aldrig upplevt syntolkning ansåg det vara onödigt.

Syntolkning leder också till ökad delaktighet för personer med synnedsättning. Ge-

nom syntolkning kan synsvaga på ett helt nytt sätt delta i diskussioner om populära teveprogram, evenemang och konst.

– Finländare ser i medeltal cirka tre timmar på tv per dag. Det är klart att man som synskadad faller utanför diskussionen om man inte kan följa med samma program. Snacket i korridoren kretsar ofta kring de här programmen. Med hjälp av syntolkning kan även en person med synnedsättning kommentera hur slottsbalens klänningar såg ut eller förstå symboliken i schlagerlåtarnas dansnummer.

I bland kan det vara bra att blicka mot våra grannländer för att se hur de gör. Bland grannländerna ligger Danmark och Sverige i framkant. Till exempel syntolkas alla nyproducerade dramaproduktioner i Danmark.

▲ När Viirus fick höra att Helsingfors universitet sökte efter en samarbetspartner slog de till.

◀ Maija Hirvonen undervisar syntolkning vid Helsingfors universitet. Hon ordnade en kurs under hösten där elever fick testa på att syntolka.

” I och med att Yle har blivit skattefinansierat har vår skyldighet att tillgodose alla i publiken ökat

I Sverige sker syntolkning mer sporadiskt, men flertalet teveproduktioner har syntolkats under de senaste åren. Det är inte endast på public service-kanalerna som program syntolkas. Bland annat har underhållsprogrammet *Idol* syntolkats på svenska TV4, melodifestivalen har syntolkats på SVT som även har tolkat julkalendern, vi på *Saltkråkan* och andra barnprogram.

TV-kanaler går i bräschen

Som public service-bolag har Yle ett stort ansvar för tillgängliga program. Carin Göthelid är mediechef för Svenska Yle. Hon vill till en början poängtera att det är den finska delen av bolaget som utvecklar stora projekt, såsom syntolkning. På finska har det gjorts försök till syntolkning, men det har inte blivit något bestående. Till exempel syntolkades kostymdramat *Virginie* 2009 och ett år senare syntolkades dramaserien *Tauno Tukevan sota*.

– I och med att Yle har blivit skattefinansierat har vår skyldighet att tillgodose alla i publiken ökat. Vi försöker tillgodose alla titlare så gott det går, men i slutändan är det frågan om kostnader. Finlandssvenskarna är redan en minoritet, och de med specialbehov är en minoritet i minoriteten. Förstås ska pengarna räcka till mycket men i bland räcker de inte till.

Under senare år har Yle jobbat för att förbättra tillgängligheten. De erbjuder ljudtextning via den holländska kanalen och anser att tillgänglighet är viktigt.

Hur ska Svenska Yle öka tillgängligheten?

– Genom att hitta på nya sätt att betjäna publiken. När det gäller syntolkning ska jag ta kontakt med SVT. Jag vill veta hur de jobbar med syntolkning och vad det kostar. Det finns kanske en möjlighet till samarbete med dem, men jag kan inte lova någonting konkret.

Finska Yle har utsett en person som jobbar med tillgänglighetsfrågor Kirsi Brück. Hon har börjat jobba år 2014, och ett mål för 2015 är att utveckla syntolkning.

Bör bli lagstadgat

Från början av 2015 har en ny lag gällt, den så kallade informationssamhällsbalken. I den specificeras att tv-kanaler måste erbjuda både textning och ljudtextning av sitt programutbud. Men i lagen specificeras inte teckentolkning eller syntolkning.

– Nog är det som så att användarna själva måste kräva syntolkning till en början. Ingen kommer speciellt i ekonomiskt dåliga tider att erbjuda tilläggstjänster utan påtryckningar. Men i slutändan bör det vara lagstadgat på samma sätt som textningen är, säger Maija Hirvonen.

Andra länder har lagstadgat syntolkning. Till exempel har Storbritannien ett krav på att minst tio procent av tv-kanalernas program ska syntolkas. Ändå erbjuder flera kanaler det dubbla eftersom det finns en efterfrågan.

– De flesta brukar säga att syntolkning öppnar en helt ny värld för dem. Efter det att de testat på syntolkning vill de ha mer, säger Hirvonen. ●

”Braille bibehåller språket”

I fjol jobbade punktskriftsansvariga Tessa Bamberg med att bevisa att punktskriften hänger med i tiden. Enligt henne är punktskrift inget läs- och skriftspråk som håller på att dö ut, utan ett levande språk i allra högsta grad. I år vill hon öka samarbetet med kommunerna.

Tessa Bamberg och Sune Huldin höll i trådarna för årets Brailledag. Här korar de Årets Brailör, Emma Rasela.

NY TEKNIK HAR fått punktskriften på uppsving. Det här uppmärksammade FSS på fjolårets Brailledag. I år riktas fokus på punktskriften i vardagen.

– Alla har någon nytta av punktskrift, men det är fortfarande ganska få synskadade som lär sig den.

Vad det beror på har många förklaringar. Det är ett stort steg för många att lära sig

ett helt nytt läs- och skriftspråk, och undanflykterna är många. Enligt Bamberg är den vanligaste ursäkten åldern.

– Åldern spelar egentligen inte så stor roll. Det är motivationen som är det viktiga för att lära sig punktskrift. Vår äldsta kursdeltagare var 99 år gammal och visade verkligen kämparglöd. Efter att hon lärde sig punktskrift ville hon även lära sig att använda dator.

Många frågar sig om det behövs punktskrift i dagens läge när det finns talböcker och talsyntes och en rad andra tekniska hjälpmedel.

– Jag tycker det är en felaktig uppfattning. Det handlar om att kunna ta hand om sin egen vardag. Att kunna punktskrift gör att du inte är beroende av en dator. Men bland det viktigaste av allt är att man behåller en levande kontakt till språket. Den som endast lyssnar på talat språk glömmer hur orden stavas, säger Bamberg.

Punktskrift komplementerar

Men i samma veva poängterar Bamberg en annan sak. Att kunna punktskrift betyder inte att man måste sluta använda talsyntes eller läsa talböcker. Det är ett komplement till språket.

– Punktskriften ger en möjlighet till en viss självständighet för oss synskadade. Fastän man inte skulle bli en läsare av böcker så

” Den som endast lyssnar på talat språk glömmer hur orden stavas

finns det alltid någon nytta med punktskrift. Den som håller på att förlora sin syn befinner sig i en omvälvande situation och då kan punktskriften ha en rehabiliterande effekt. Med hjälp av punktskrift kan man känna att det fortfarande går att utföra saker självständigt.

Tessa Bamberg ger exempel där punktskriften inte kan ersättas av talsyntes.

– Mycket av nyttan med punktskrift handlar om att lösa små vardagsproblem: att föra

korta anteckningar, skriva upp telefonnummer, spela spelkort och att märka saker i sin omgivning.

Under 2015 vill Tessa Bamberg att samarbetet mellan punktskriftsverksamheten i förbundet och kommunerna stärks ytterligare. Hon vill träffa de som har hand om personer med synnedsättning i kommunerna för att visa dem hur viktig punktskrift de facto är.

– De kan tro att punktskriftsverksamheten är någon slags hobbyverksamhet för några enstaka individer. Punktskrift är mer än så. Det är vårt skriftspråk och helt livsviktigt att upprätthålla och utveckla.

Emma Rasela är Årets Brailör

För trettonde gången utsåg FSS en aktiv punktskriftsbrukare till den hedrande titeln, ”Årets Brailör”. I år gick titeln till Emma Rasela.

– Jag blev överraskad och jätteglad när jag fick veta att jag skulle bli Årets Brailör. Jag hade inte tänkt att det skulle vara värt någonting att använda punktskrift. Jag gör ju inget speciellt, jag läser och skriver precis som vanligt.

Punktskriften har sedan barndomen varit Emma Raselas läs- och skriftspråk. När hon var liten fascinerades hon av punktskrift. Ändå tog det länge för henne att lära sig punktskrift, för enligt Rasela var det till en början svårt att urskilja tecknen från varandra.

I dag använder Emma Rasela punktskriften till både stort och smått, allt från att läsa litteratur och tidningar till att märka saker i sin omgivning. Mest använder hon punktskrift på sin Iphone och sin dator. Utan punktskrift skulle hon inte klara av sina socionomstudier vid yrkeshögskolan Arcada.

– Visst har jag studiematerial som jag lyssnar på, men jag vill ha materialet konkret framför mig. Jag lär mig bäst genom att själv kunna läsa och skriva på punktskrift. ●

Trio samarbetar under året

Förbundet Finlands Svenska Synskadade rf, Svenska hörsselförbundet rf och Svenska pensionsärsförbundet rf bildar tillsammans ett samarbetsorgan som går under namnet Trio. År 2015 kommer samarbetet att innebära bland annat temakvällar med inriktning på syn och hörsel.

Svenska hörsselförbundet

” Vi är en takorganisation för våra tio aktiva medlemsföreningar, som sammanlagt har ca 3400 medlemmar. Vi arbetar för personer med bl.a. nedsatt hörsel, tinnitus, bullerskada, ljudöverkänslighet, implantat, hörapparat, otoskleros eller Ménières sjukdom. Vi ger ut medlems-tidningen Vi hörs, ordnar kurser, framställer material, idkar påverkansarbete på nationell och internationell nivå och synliggör hörselskador. Svenska hörsselförbundets kansli finns beläget på Georgsgatan 18, i G18 på tredje våningen och kanslipersonalen består av Nora Strömman, Gita Lindholm, Cilla Schroeder och Annika Bärlund.

Kursutbudet består av bl.a. parkurser, må bra-kurser och kurser i specifika hörselskador, som tinnitus. Kurserna är öppna för alla. Mera information finns på www.horsel.fi. Genom att bli medlem i en av våra lokal-föreningar får du information angående hörseln, tidningen Vi hörs, möjlighet att utbyta erfarenheter på möten med en god ljudmiljö samt råd och stöd. Tillsammans hör och hörs vi!

▲ Nora Strömman, Svenska hörsselförbundet (till vänster) och Berit Dahlin, Svenska Pensionärsförbundet

Svenska pensionärsförbundet

” Svenska pensionärsförbundet SPF är de finlandssvenska pensionärernas intresse- och medborgarorganisation. Förbundet arbetar för optimal livskvalitet för pensionärerna. Förbundet har drygt 19 000 medlemmar och ca 80 föreningar i Svenskfinland. SPF är partipolitiskt obundet.

De tre huvudpunkterna i SPF:s verksamhet är: intressebevakning, trivsel och stimulans för medlemmarna och pensionärer som resurs i samhället.

Genom att ansluta dig till en förening blir du medlem i förbundet. Våra föreningar bjuder på social gemenskap, trevlig samvaro och en mångsidig verksamhet. Förbundet ger ut tidningen God Tid som utkommer nio gånger per år och skickas till alla medlemmar. God Tid ger information om förbundet, aktuella pensionärsfrågor samt evenemang och resor. God Tid utkommer också som tal-tidning.

Svenska pensionärsförbundets kansli finns på Annegatan 25 A i Helsingfors. Berit Dahlin är verksamhetsledare för SPF. Mera information finns på www.spfpension.fi

Fråga experten. Har du någon fråga som du vill ha svar på i tidningen? Frågan kan handla om allt från ögonsjukdomar till rättspraxis. Skicka in din fråga till Finlands Svenska Synskadade, Parisgränden 2 A 1, 00560 Helsingfors, soren.jonsson@fss.fi, eller ring på numret 044 712 3017.

Den rikssvenska myndigheten som producerar tillgängliga böcker heter Myndigheten för Tillgängliga Medier, MTM. I deras bokkatalog finns över hundra tusen böcker, bland annat som talböcker och punktskriftsböcker. För att få låna böckerna måste man som finländare gå via mellanhanden Celia.

Varför kan finländare inte ladda ner böcker från MTM:s katalog på legimus.se?

För att skapa ett konto på Legimus vänder sig låntagaren till sitt närmsta bibliotek, där han eller hon får personlig hjälp av en bibliotekarie. Alla bibliotekarier i Sverige ska ha god kännedom om tillgängliga medier och om personer med läsnedsättning. Den som har läsnedsättning behöver inte heller visa något intyg. Bibliotekarien skapar ett kon-

to och därefter har låntagaren tillgång till hela MTM:s katalog på nätet.

Det är alltså på det lokala biblioteket man får inloggningsuppgifter till Legimus, vilket förutsätter ett ordinarie lånekonto på biblioteket. Vem som helst kan få ett lånekonto på ett lokalt bibliotek i Sverige men för att få inloggningsuppgifter till Legimus behövs ett svenskt personnummer. Detta personnummer kommunicerar med MTM:s system. Det innebär att en finländare inte kan få egna inloggningsuppgifter till Legimus.

Efter önskemål från de nordiska grannländerna om att enskilda personer ska kunna ladda ner på egen hand via Legimus har MTM undersökt möjligheten till undantag men ej kommit fram till en fungerande lösning. För att tillåta enskilda kunder att

låna böcker direkt från MTM måste myndighetens system ändras, vilket är mycket kostsamt. Det är inte prioriterat att göra detta eftersom alla boktitlar redan nu är tillgängliga via hembibliotek i respektive land. En finsk medborgare kan söka bland alla hundra tusen titlarna på Legimus och låna de böcker han eller hon vill via Celia.

Att låna alla typer av böcker oavsett format på sitt lokala bibliotek kallas för den svenska talboksmodellen. Sverige har haft denna modell sedan 1980-talet, och tanken är att en låntagare får alla sina böcker från ett och samma bibliotek. MTM är inte ett utlånande bibliotek utan ska istället se till att tillgängliga medier produceras och tillgängliggörs för nedladdning via Legimus. MTM har även ett uppdrag att informera och utbilda de anställda på lokala bibliotek så att alla invånare ska få samma biblioteksservice oberoende av vilken typ av medier det innebär eller var man än bor i Sverige.

Helena Kettner Rudberg
Chef för Användarservice

Ett brev från Senegal

▲ Ett kärt återseende. Gunilla Löfman hälsar på sin gamla bekant madam DIOP från synskadeförbundets kvinnokommitté.

Kära vän,

Jag skriver till dig från Rufisque, en förort till Dakar. Det är söndagen den 7 december 2014. Jag sitter i en sal med plats för ungefär 200 personer, fler och fler personer kommer in och de flesta har någon form av funktionsnedsättning. Det är Samarbetsorganisationen för de olika handikappförbunden som sammanträder.

För tre timmar sen lämnade jag mitt rum, tog en taxi, plockade upp min kollega Moussa Thiare, åkte vidare till en

busstation och steg ombord på buss nr 63 som just då var tom. Snart var den fylld och då bar det iväg. En timme senare steg vi av. Moussa frågade efter vägen och vi traskade på.

När vi kom fram bjöds vi på frukost – för mig blev det vatten och bröd, jag ville varken ha kaffe eller mjölk och inte ville jag ha choklad på brödet heller. Tiden går, för en halv timme sen sa Moussa att ordföranden för synskadeförbundet ringt och sagt att nu han startar – en timmes väg från denna mötesplats. Det råkar va-

ra denne samme man som är ordförande också för det förbund som samlats här idag.

Internationella handikappdagen

På onsdagen, den 3 december var det den internationella handikappdagen. Tidigt på morgonen var Moussa på TV. Dagen firades med en fest i mässcentrets kongressal. Innan vi ens nådde fram till dörren blixtrade kamerorna - jag kom ju tillsammans med tevekändisen. Vi ledsagades till första bänkraden och Moussa försvann upp till podiet.

Jag satt bredvid Mr Sene. Han ansvarar för skolor där handikappade barn är inkluderade med icke-handikappade. Han berättade att man fått hjälp från Finland med att planera inkluderingen. Han lät mig förstå att det med det här projektet gått som med så många andra projekt där förväntningarna på parterna som är delaktiga inte möts, det rinner ut i sanden.

Nå, vad bestod dagens program av då? undrar du. Det innehöll allt det som en sådan här dag ska innehålla: tal och mera tal, handikappade artister och mera tal. Utan att kunna språket förstod jag att de talade om samma saker som vi pratar om i Finland på motsvarande evenemang.

Marrakechavtalet

På torsdagen var det dags för ett seminarium kring Marrakechavtalet. Moussa satt igen vid podiet. Här var det också min tur

att prata. Jag berättade om den finländska upphovsrättslagen, om lagen gällande biblioteket Celia och hur talböckerna distribueras.

Här idag, mötte jag en blind man som sa: Oh, är det ni Madame Lofman, ert anförande på torsdagen var bra, tack för det. Jag pratade engelska och Moussa tolkandet till franska – så kanske var det han som sa de där bra sakerna. The Marrakech Treaty eller Marrakechavtalet har stor betydelse för världens synskadade. Ett exempel: Så snart både Frankrike och Senegal har godkänt avtalet är det möjligt att använda talböcker som är producerade i Frankrike också här i Senegal där skol- och förvaltnings språket är franska.

Nu har mötet här faktiskt satt igång. Jag frågade Moussa ifall jag ska stänga datorn, han sa nej, så jag knattrar vidare. Alla dessa öppningstal, var och en som pratar inleder med att säga hedrade den och hedrade den i all oändlighet innan de kommer till sak.

På fredagen var det dags för en hel dag arrangerad av landets förbund för utvecklingsstörda. Under lördagen arbetade Moussa och jag med vårt projekt "Böcker i tillgängligt format för synskadade i Senegal". Nästa vecka ska vi träffa universitets rektor och Mr Sene, besöka universitetets bibliotek och kontakta en Rotaryklubb. Vårt projekt är nu ett Rotary Global Grant International Project. Det här betyder att projektet får pengar både från Finland och från Rotary International. Härligt.

Många hälsningar,
Gunilla ●

GUNILLA LÖFMAN

TEXT OCH FOTO: SÖREN JONSSON

Livet vändes upp och ned när dottern föddes

Felicia Prehn, på nätet känd som GrumpyFinn, föddes med en komplicerad synskada som gått i släkten i flera generationer. När hon väntade barn fylldes hon av skamkänslor, för det fanns en stor risk att hennes barn skulle födas med samma synskada.

DET ÄR EN glad, men utmattad kvinna som möter mig på Mejlans sjukhus i Helsingfors. Föräldrarna har just fått besked om hur deras lilla dotter mår och veckan innan har hon blivit dödshotad på nätet.

Felicia Prehn är nästan helt blind. Hon har cirka två procent synförmåga, men på nära håll ser hon bra. På längre håll är ingenting suddigt utan hon ser former och konturer. Innan vi talar om Annikki, som Felicias barn heter, vill hon förevisa hur hon ser. Hon tar fram sin mobiltelefon och håller den någon centimeter från ögat.

– På det här avståndet ser jag allting klart och tydligt. Jag kan läsa tidningen, spela datorspel, se på ishockey... Ja, nästan allting. Men det som är längre bort är omöjligt att se.

Felicias största passion är ishockey. Hon vill se på hockey så mycket det går. Får hon

någon minut över tar hon fram sin mobiltelefon och ser på hockey. Hon är som vem som helst, men ändå har hon fått uppleva hat på grund av sin synskada.

”Folk ville döda mig och mitt barn”

I en video som Felicia laddade upp på Youtube pratar hon om hur det är att vara synskadad. Hon visar hur hon använder sin dator, hur hon surfar på webbplatser och vilka problem som kan uppstå. Klippet sågs av fler än hundra tusen personer på två dagar. I början av videoklippet berättar hon om att hennes synskada är ärftlig. I samma veva berättar hon att hon väntar barn, vilket fick folk att bli rosenrasande. Många ansåg att hon inte borde skaffa barn när hon vet att barnet kan bli blint.

■ Felicia Prehn blev något av en internetkändis när hon på den sociala delningssajten Reddit visade upp FPA:s mammalåda. Över en miljon personer har sett henne packa upp lådan.

■ **Yki Salmivalli och Felicia Prehn har haft en omtumlande höst. Kändisskapet på nätet har ändå inte påverkat vardagslivet nämnvärt. Det är inte många som känner igen henne på gatan i Björneborg.**

– Jag blev dödshotad, vilket var fruktansvärt skrämmande. Folk skrev att jag borde ta livet av mig och att jag är en blind dåre som skaffar barn. Jag tror att somliga är desperata och väldigt ensamma eftersom de måste skriva sådant om andra.

Kommentarerna var så bitska och elaka att Felicia kände sig tvungen att ta bort videon. Hon kunde helt enkelt inte stå ut med kommentarerna längre.

– Det värsta var nog att de blandade in min dotter i inläggen. Det känns redan tillräckligt dåligt att veta att min dotter är blind. Jag mådde inte bra av situationen och nu strödde folk salt i såren.

Felicia visste att det fanns en femtio procents chans att hennes dotter skulle födas med grå starr, eftersom ögonsjukdomen i hennes fall är ärftlig. Men hon hoppades innerligt att det inte skulle bli så. Tyvärr besannades hennes värsta farhågor.

När dottern föddes stod det klart att hon hade fått samma ärftliga grå starr.

– Nu vill jag bara att min dotter ska få det bästa möjliga livet. Jag vet att mitt liv inte har varit lätt och att min synskada varit utmanande. Men jag har ändå haft det bra. Jag kan jobba, studera, ha vänner och har hittat någon att älska. Min dotter förtjänar att få samma möjligheter.

Många kommentarer till videon handlade om huruvida Felicia borde ha skaffat ett barn utgående från sin släkts gener. Vissa nämnde till och med rashygien.

– Men ärligt talat. Man kan föra samma argument om människor med cancer, kärlsjukdomar eller tumörer i sina gener. Till slut är det endast väldigt få som ”har rätt” att skaffa barn. Rashygien har aldrig varit okej och jag trodde vi satte stopp för rashygien efter Nazitysklands fall.

Det ”normala” sättet

Felicia Prehn är amerikanskfödd men numera bosatt i Björneborg. Hon växte upp i statsdelen Staten Island i New York. En statsdel i sydvästra New York som till största del utgörs av bostadshus.

Hon kommer från en medelklassfamilj, med en bror och en fader som båda har samma medfödda grå starr.

Under barndomen gjorde pappan allt för att barnen skulle få en så normal uppväxt som möjligt. Det skulle inte daltas med barnen vare sig när det gällde hobbyer eller vardagssysslor.

– Vi fick lära oss att cykla och pappa gjorde allt för att få oss aktiva och lärde oss att hand om oss själva. Om någonting gick att göra på ett lätt sätt och ett svårt sätt fick vi alltid göra det på det ”normala” och svåra sättet.

Bytte skola och blev ensam

Under tonåren flyttade Felicia bort från Staten Island. Hennes föräldrar hade separerat och mamman hade redan ett tag jobbat i Pennsylvania drygt tvåhundra kilometer nordväst om Staten Island. När Felicia skulle börja högstadiet fick hon lämna sin trygga skola som hon gått i sedan förskolan. Där hade hon många kompisar och var en i gänget. Men på det nya stället var allting annorlunda.

– Vi flyttade till ett ställe på landsbygden där folk inte var vana vid att man kan vara annorlunda. Det var inte bara det att jag hade konstiga ögon som knuckte fram och tillbaka. Jag var från New York också. I Pennsylvania hyste man agg mot New York-bor.

Som en följd av Felicias grå starr har hon även nystagmus, eller ögondarrningar som det också kallas. Hon kan inte kontrollera hur ögonen rör sig.

I högstadiet var hon mycket för sig själv och började hänga på internet. Hon spelade mycket datorspel och fick vänner på nätet. Ödet tog henne dessutom till Finland tack vare nätet. Det var på nätet som hon senare träffade pojkvännen som fick henne att flytta till Finland.

På internet är det lätt att smälta in, säger Felicia. Enligt henne är det skönt att vara bra på någonting. Därför har hon intresserat sig för retrospel. Under barndomen spelade hon mycket Nintendo 64, då märkte hon att hon var bra på videospel.

– Videospel är intressanta därför att jag kan vara bra på dem. Det är en av de få sakerna som jag kan slå andra i på lika villkor.

År 2011 flyttade Felicia till Finland. Hon hade träffat en finsk pojkvän och flyttade med kärleken. De hade träffats på nätet och dejtat ett tag, och hade gemensamma intressen. Båda var intresserade av ishockey och konsolspel.

Förhållandet tog ändå slut efter ett och ett halvt år. Hon bodde kvar i Finland utan vare sig släkt eller pojkvän, men hon hade börjat trivas här. Av en lycklig slump träffade hon kort därefter sin nuvarande man och livskärlek.

Felicia Prehn och Yki Salmivalli träffades på den irländska puben i Björneborg. De hade kommit i samma sällskap med var sin gemensam vän. Det två gemensamma vännerna började argumentera med varandra vilket tvingade Felicia och Yki att prata med varandra. De fann varandra i den dunkla puben och resten är som man säger historia. Nu har de dottern Annikki tillsammans.

En stor lögn avslöjas

I samma veva som Felicia Prehn laddade upp videon i slutet av november fick hon veta att hennes synskada skulle ha gått att

▲ Felicia Prehns dotter Annikki (uppe till vänst) konstgjord lins. Under graviditeten försäm-

opereras bort. Hon har alltid levt i tron att hennes unika variant av grå starr inte går att operera. Men i samband med att dottern undersöktes av ögonläkare fick hon veta att det var en lögn som hon levt med.

– I hela mitt liv har mina föräldrar sagt att vi har en unik synskada. Vi var unika och skulle leva med det vi har. Nu är jag besviken och arg på dem.

Föräldrarna hade haft möjlighet att operera bort grå starren, men valde att inte göra det. Hennes föräldrar litade inte på ögonläkare och myndigheter utan var rädda för infektionsrisken och själva operationen.

Till en början hade Felicia samma rädslor. Hon var rädd för att operera Annikki, för tänk om någonting skulle hända henne.

– Jag skulle aldrig klara av att förlåta mig själv om Annikki skadas under operationen.

ter) genomgick sin första operation den 13 januari. Linsen i hennes ena öga byttes ut mot en rades Felicias syn i det ena ögat, varpå även hon ska opereras.

Valet ligger inte på Felicia den här gången. Socialen har hotat att ta Annikki ifrån föräldrarna om de inte genomför operationen. Annikki kommer att få synen tillbaka, men det är ingen lätt situation för Felicia och Yki. De har bestämt sig för att Annikki är det sista barn de skaffar, eftersom den första tiden med Annikki var så tung. Felicia kan inte stå ut med tanken på att hennes barn tvingas genomgå en operation direkt efter födseln.

I början av december skickades Annikki till ett sjukhus i Åbo som i sin tur gav remiss till Mejlans sjukhus i Helsingfors. Annikkis synskada går att operera bort såvida det görs inom tre månader från födseln. Under de tre första månaderna utvecklas synen. Om hjärnan inte får synintryck under denna tid hjälper inte operation i ett senare skede.

Trollen på nätet får inte vinna

I väntan på operationen har Felicia Prehn fortsatt att vara aktiv på nätet. Hon har med hjälp av crowdfunding samlat in pengar för dotterns operation och kommer att fortsätta ladda upp filmer på nätet. Trots döds-hot och ångest kommer Felicia Prehn inte att ge upp.

Hon har bestämt att hon ska ge ut en video i veckan. Hon har redan lagt ut filmer där hon visar hur det som synskadad är att tillaga mat, baka ut julstjärnor och bygga med lego.

– Jag insåg att filmerna gör mer nytta än skada. Alla trakasserier går att övervinna om man inser att filmerna kan upplysa och inspirera andra. Jag hoppas att folk blir mindre trångsynta. ●

Rehabiliteringskurs för synskadade i Härmä

Rehabiliteringskurs för synskadade, delvis i form av familjekurs

Kursplats: Härmä Rehab

Kursen genomförs av Förbundet Finlands Svenska Synskadade r.f. i samarbete med FPA.

Kursens främsta målsättningar är att hjälpa klienten att finna färdigheter och mod för att så fullvärdigt som möjligt kunna delta i den egna livsmiljön och samhälle. Kursen är indelad i tre perioder.

Klientperioder:

4.5 – 8.5.2015

12.10 – 16.10.2015

11.4 – 15.4.2016

Anhörigas perioder:

4.5 -6.5.2015

14.4 – 15.4.2016

Kursen riktar sig till personer som relativt nyligen fått en synskada. Personer som deltar i rehabiliteringen ska ha en tillräckligt god kondition för att kunna fungera aktivt utanför hemmet och delta i kursen. Kursen riktar sig också till klientens anhöriga. Den anhöriga får stöd och handledning för att underlätta klientens vardag. I programmet ingår teoretiska föreläsningar, diskussioner och praktiska övningar.

Ansökningarna tas emot av FPA och ett B-läkarintyg bifogas ansökan. Vid intresse kontakta omgående FSS rehabiliteringsrådgivare som svarar på förfrågningar och ger närmare information

Rehabiliteringsrådgivare Ulla-Britt Ingman, tfn 050 561 2950, e-post: ulla-britt.ingman@fss.fi

Rehabiliteringsrådgivare Ann-Catrin Tylli, tfn: 040 511 3345, e-post: ann-catrin.tylli@fss.fi

TEXT: ISAK SAND

TapTapSee ger kamerans syn

TAPTAPSEE ÄR ETT behändigt program för synskadade, som finns både för iOS och Android. Tanken är att du tar en bild av någonting varefter telefonens talsyntes berättar vad som finns på bilden.

Själva appen är gratis, men användningen kostar. De första hundra bilderna är gratis, men därefter måste man betala. Antingen köper man ett visst antal bilder eller ett obegränsat antal bilder för en viss tid. Till exempel kostar 50 bildtagningar 4,49 euro.

Hur fungerar appen då? Jo, när man har öppnat TapTapSee ligger en knapp som heter "Camera" nedtill på skärmen. Rikta kameran mot det du vill fotografera och tryck sedan på knappen. Talsyntesen säger t.ex. "Picture 1 in progress" och en stund senare berättar appen vad bilden föreställer.

Jag tog en bild ut genom vardagsrumsfönstret, där det enligt appen finns "bruna höga träd". Nu gör jag kanske inte så mycket med informationen att det står bruna höga träd på min bakgård, men man kan använda TapTapSee till helt nyttiga

saker också. Självt har jag använt programmet till att känna igen sedlar med.

Också i köket kan man ha nytta av TapTapSee. Jag lyckades få appen att göra skillnad mellan en yoghurt och en mjölkburk samt något kryptiskt berätta att min syltburk innehåller hallonsylt ("röda hallon burken in disken").

Resultaten är alltså inte alltid helt enkla att förstå, men appen är värd att prova på. Själva gränssnittet är på engelska men resultatet kommer på det språk som apparaten är på. Troligen använder programmet Google Translate, men resultaten är i allmänhet förståeliga.

Det är nog bara fantasin som sätter gränser för till vad man kan använda TapTapSee. ●

AKTUELLT

Tågstationer blir tillgängligare

HITTILLS HAR TÅGSTATIONER-
NAS tillgänglighetsan-
visningar varit mot-
stridiga. De som byggt eller
renoverat en tågstation har
tolkat bestämmelserna enligt
eget tycke, och ofta har det
lett till motstridiga lösningar.
Nu ska EU hjälpa till med
tolkningen. Från och med
årsskiftet gäller nya bestämmelser.

I samband med att det nya EU-direktivet börjar gälla kommer Finland att uppdatera sina nationella instruktioner. Trafikministeriet undersökte under fjolåret hur tillgängliga finländska stationer är och hur de nya bestämmelserna kommer att påverka de finländska stationerna. Marja Lindroos skrev sitt diplomarbete vid Aalto-universitetet för Trafikministeriet.

– Jag undersökte vilka regler är motstridiga och vilka problem det finns med dagens tillgänglighet på tågbanor. Alla sakkunniga var överens om att bestämmelserna inte är tillräckligt ut-

förligt skrivna när det gäller tillgänglighet för synskadade.

Mycket fokus har lagts på rörelsehindrade, medan syn- och hörselhinder inte alltid tagits i beaktande. Enligt Lindroos är det naturligt eftersom de som planerar en station har lättare att sätta sig in i hur det är att sitta i rullstol än att förstå hur en synskadad navigerar och upplever ett utrymme.

Lindroos jämförde tågstationer som under de senaste fyra åren har renoverats. Stationerna har följt de rekommendationer som finns men ändå har de tillämpat dem olika.

– Till exempel står det inte klart ut vilka hjälpmedel som ska användas i olika situationer.

Enligt de nya EU-bestämmelserna ska tågstationer ha kännbar planritning vid ingångarna. Dessutom ska stationerna ha information om tågspårens riktning på punktskrift både i hissar och på räcken. ●

RAY, Veikkaus och Fintoto granskas

Inrikesministeriet inleder under början av 2015 en utredning om alternativa lösningar för det finländska penning-spelssystemet. I klarspråk betyder det här att regeringen förbereder eller snarare utreder en möjlig sammanslagning av spelbolagen Veikkaus, RAY och Fintoto.

I ett pressmeddelande skriver Inrikesministeriet att Finland fortsättningsvis ska hålla fast vid ensamrätt på penningsspel. Orsaken till att det behövs en utredning är att internetspel förändrat spelmarknaden. Spelsidor på nätet riskerar bli för likartade, vilket man vill förhindra. Arbetsgruppen som har hand om utredningen har som uppgift att bedöma hur man kan skilja åt de spel som anordnas av de tre penningsspelsföretagen.

Det är fortfarande oklart vad en möjlig sammanslagning skulle ha för effekt för stödgrupper. ●

Ungdomar berättar om utbildning

DE SYNSKADADES UTBILDNING har varit ett diskussionsämne redan en längre tid. Institutet för hälsa och välfärd upprätthåller ett synskaderegister, där det går att utläsa statistik om synsvaga personer. År 2012 hade 38 procent av synskadade i arbetsför ålder endast gått grundskolan, medan motsvarande tal för hela befolkningen är 25 procent.

För att ta reda på vad synskadade ungdomar tänker om utbildning intervjuade Synskadades centralförbund 22 ungdomar i olika åldrar. Bland de intervjuade fanns både synsvaga och blinda från grundskoleelever till högskolestuderande.

De intervjuade tillfrågade bland annat om karriärsval och om utbildning. Till exempel var elever i grundskolan fortfarande osäkra över sin framtid och hade inga klara framtidsvisioner medan gymnasieelever redan hade tänkt på framtida studier. En annan slutsats som tas i undersökningen är att det tar mer tid för synskadade att studera, men att de synskadade inte ser det som ett stort bekymmer.

Läs hela rapporten på finska på <http://www.nkl.fi/fi/etusivu/nakeminen/julkaisu/nakovammaisen-opiskelijan-arki> ●

Fel nummer ger dyrare taxiresa

Från och med årsskiftet övergick Folkpensionsanstalten, FPA, till ett nytt system för att beställa taxiresor. Om inte taxiresan beställs från FPA:s egna beställningsnummer fördubblas självrisken. Utöver detta steg även självrisken från 14 till 16 euro. Taxiresor som beställs från något annat nummer har alltså en självrisk på 32 euro.

Helsingfors och Nyland har fått ett nytt regionalt beställningsnummer. Nu koncentreras all taxiservice till

ett enda nummer. Den som i Helsingfors och Nyland vill beställa sin taxi på svenska ska ringa till numret 0100 84001. Samma system har redan under en längre tid varit i bruk på andra orter. Till exempel tog Vasa i bruk sitt regionala beställningsnummer, 0600 399 411, i april 2012. Nytt för hela landet är att självrisken fördubblas om taxiskjutsen är felbeställd.

Resor som avses är mellan hemmet och vårdstället. ●

Handarbetet finansieras inte

Synskadades centralförbund har fått avsevärt mindre finansiering för 2015. Särskilt hårt drabbas hantverksaktiviteten, som kan tvingas läggas ned. Hela hantverkets bidrag på 0,8 miljoner euro

har uteblivit i den preliminära RAY-utdelningen. Med bidragens hjälp har centralförbundet utbildat näringsidkande hantverkare, utvecklat produkter och marknadsfört redan tillverkade produkter. ●

FSS har fått en ny ekonom

Det har skett ändringar i personalen på FSS. Sofia Stenlund är moderskapsledig i ett år framöver och under den tiden fungerar Sören Jonsson som ställföreträdande chef-redaktör. Dessutom tackar projektansvarige Johan Pyy för sina dryga två år på förbundet. Simon Häggblom tar över efter Nicolina Bergström som ekonom. Han är född och uppvuxen i Pedersöre. ●

Biofilmer syntolkas

Sverige går ett steg längre i tillgängliga medier. Från och med 19 december 2014 textas alla biofilmer på svenska biografer, också de med svensk dialog. I samma projekt som går under namnet "Tillgänglig Bio" testas man att syntolka biofilmer med hjälp av särskilda appar. Biobesökaren kan se syntolkade filmer oavsett vilken biograf han eller hon väljer. ●

Grundkurs i punktskrift

Har du nedsatt syn och vill lära dig punktskrift?

Punktskriften är till nytta och glädje såväl i vardagen som på fritiden också för dig som ännu har synrester kvar. Punktskriften fungerar utmärkt som komplement till andra kommunikationssätt och hjälpmedel.

Praktiska exempel på hur punktskriften kan hjälpa dig är: märka kryddburken så du kan skilja mellan salt och peppar, markera CD-skivan så du väljer rätt musik utan att behöva lyssna igenom alla dina skivor, läsa punktskriften på medicinförpackningen eller markera vilka räkningar du betalat.

Förbundet Finlands Svenska Synskadade r.f. (FSS) ordnar en grundkurs i punktskrift i tre delar under 2015. Inga förkunskaper behövs. Alla som vill lära sig är välkomna med. Vi arbetar i små grupper för att det ska bli så lätt att ställa frågor och lära sig som möjligt. Läsning och skrivning varvas med övningar som tränar känselsinnet, taktila spel och förstås finns det också möjlighet till diskussion.

Kursen hålls på Norrvalla i Vörå och datum för kursen är:
del 1 den 4-8.5,
del 2 den 14-18.9 samt
del 3 den 9-13.11.2015.

Kursens pris som är kraftigt subventionerat tack vare utomstående bidrag är 85€ per vecka och inkluderar undervisning, kost och logi. Resekostnaderna står deltagaren själv för. Deltagaren kan ansöka om att få kursavgiften och resorna ersatta från sin hemkommun genom att kontakta kommunens socialarbetare.

Fråga gärna mer om kursen genom att kontakta Tessa Bamberg, tfn 044-712 3024 eller 050-462 3181. Sista anmälningdag är fredagen den 13.3.2015.

Varmt välkommen med på en inspirerande kurs!

AKTUELLT I DISTRIKTEN

Svenska Synskadade i Mellersta Nyland

Året 2015, vecka 6, inleder Mellis samarbete med Practicums närvårdarlinje. Eleverna kommer att vara närvarande som extra hjälpare vid några av våra medlemsträffar och kvälls-evenemang. Eleverna får studiepoäng med att delta i Mellis verksamhet.

I februari kommer vi ha information med personlig handledning av Sune och Practicumeleverna om "hur använda Iphonen eller den telefon du har" samt praktisk hjälp med datorn i vardagen. Tillfällena hålls fredagar med start den 27.2. kl. 13.00-14.00 på Mellis. Meddela gärna ditt intresse om kursen till kansliet tel. 0400269553 eller kansliet@ssmn.fi.

Observera att Mellis tråd-telefonnummer 612 1779 har ändrat till numret: 0400 269553 fr.o.m. årsskiftet.

Kom ihåg att du som medlemsförmån kan använda taxin två gånger i månaden till våra evenemang. Vi ersätter resan mot kvitto och du betalar endast självriskan på resan.

Kommande aktiviteter

Måndagsträffar, Hörnan
måndagar kl. 13.00

Rottingkursen med Martin fortsätter den 12.1. kl. 14.30. Kursen är fullbokad för tillfället, men anmäl gärna ditt intresse så försöker vi ordna så att du kan komma med på kursen.

Vattengymnastiken på Folkhälsan fortsätter fredagar, kl.10.00 på Mannerheimvägen, om du är intresserad att delta i en liten trygg grupp med skön vattengymnastik, kontakta gärna kansliet per telefon 0400 269 553 eller email kansliet@ssmn.fi.

Styrelsen 2015

Sune Huldin, ordförande tel. 040 5668792; Kenneth Ekholm, viceordförande tel. 0400 845903; Monica Andersson tel. 045 2743580; John Campbell tel. 050

3222400; Ulla Jensen tel. 045 8011101; Seppo Tossavainen tel. 045 650 4988.

Ålands Synskadade

Syntolkningen fortsätter som vanligt med teaterbesök och biobesök. Har du önskemål, hör av dig till organisationssekreterare Bettina Gröning.

Borstbindningskurs på Ankaret, måndagar kl.11-14. Nya medlemmar, även stödjande, är välkomna! Anmäl till Bettina på tel.19670.

Punktskriftskurs på Ankaret, onsdagar klockan 12.30-15. Nya medlemmar är välkomna, anmäl dig till Bettina på tel.19670.

Boccia på Ankaret, torsdagar kl. 12-15 , vid frågor kontakta Fjalar Nylund på tel. 21882.

Simning på Folkhälsans Allaktivitetshus, fredagar kl.12-13. Anmäl till Bettina på tel.19670! Nya simmare välkomna!

Medlemsträffar på Ankaret, andra måndagen i månaden kl.18.00, om inget annat meddelas. Mera info i lokal-tidningarnas kalender samt i taltidningen.

Kontaktuppgifter

Organisationssekreterare, Bettina Gröning finns anträffbar på Ankaret, Johannebovägen 7, måndag – tisdag, torsdag – fredag kl.9.00 – 13.00.

Telefonuppgifter

Ankaret, tel. 018-19670

E-post: aland.syn@aland.net

Styrelsen 2015

Börje Troberg, ordförande tel. 0457-5300977; Birgit Kroneld, viceordförande tel. 0457-5301089; Bern Löfman tel. 0457-343 1202; Fredrik Lindeman tel. 040-8317130; Carola Eriksson tel. 018-14122; Dorrit Mattsson tel. 0457-3420653; Suppleanter: Rolf Söderlund tel. 018-38224; Johnny Söderdahl tel. 0400-537556

Åbolands Synskade

Åbolands Synskade önskar alla en riktigt god fortsättning på det nya året. Vi planerar syntolkad filmförevisning på Centret någon gång i januari eller februari. När-

mare information gällande datum och tid återkommer vi till via Medlemsbandet och FS-tidningen.

Kommande aktiviteter

Åbolands Synskadade r.f. planerar i samarbete- och likvärdigt deltagande med Svenska hörselskadade i Åboland r.f. en Hjälpmedelsmessa den 16 april 2015. Mässan ska försiggå i Wrethalla ungdomslokal i Kimito.

Våra föreningars medlemmar önskar få mera information om vilka hjälpmedel som finns att tillgå i dagsläget. Tekniken och utvecklingen går ju ganska snabbt framåt på båda hållen.

Denna hjälpmedelsmessa, med hjälpmedel för både synen och hörseln, vore ett ypperligt tillfälle att uppgradera synsvagas och hörselsvagas situation för medlemmarna, presumtiva medlemmar och för allmänheten, lokalt och på svenska. En hjälpmedelsmessa på svenska skulle ge ett mervärde inte bara för våra föreningars medlemmar utan även för alla intresserade. Vem vet vilket behov som var och en behöver framledes, dock viktigt att veta var man kan få hjälp, då när hjälpen behövs!

Vi planerar även att ha föreläsare inom båda områdena samt utställare av

högklassiga syn- och hörselhjälpmedel.

Humorgruppen KAJ på Åbo svenska teater 18 april klockan 14.00. Föreningen har 15 stycken biljetter. Intresserade kontaktar Håkan på telefon 0400 151 322.

Styrelsen 2015

Birgitta Storbacka, ordförande tel. 0405-867179; Rolf Rönqvist, viceordförande tel. 0400-736567; Bo Granholm tel. 0400-824010; Gun Fröberg tel. 0408-336630; Maj-Britt Heinström tel. 0407-267966; Margareta Söderblom tel. 02-4582037; Åsa Mickelson tel. 02-4580167.

Svenska synskadade i Västnyland

Svenska synskadade i Västnyland inleder det nya årets verksamhet med nya krafter och inbjuder medlemmar att komma med på följande aktiviteter.

Kommande aktiviteter

Boccia tränas igen fre. den 30 jan., samt 6, 13, 20 och 27 febr. kl. 14-16.00 i Seminarskolans gymnastiksal, Ekenäs

Boccia, ungdomarnas tur infaller lö. 7 och 21 febr.-15

kl. 14-16.00 i Seminarieskolans gymnastiksal, Ekenäs

Bowling-spelarna samlas torsdagen den 29 jan. samt 12 och 26 febr.-15 kl. 17.00 i Ekenäs Bowlinghall

Syntolkad film i Lyan ons. 4.febr.-15 kl 17.30. Kontakta vid behov Jessica Holmlund tfn 044-0379640.

Månadsträffen infaller lö. den 14 febr. 2015 kl. 13.00 i Lyan, Prästängsgatan 12 Ekenäs. Som förut njuter vi av kaffe med dopp, samvaro och får höra sånggruppen Fyrklängen varefter vi får information om taxiresorna till specialsjukvård t.ex. i Helsingfors.

Transport längs kända rut-ter. Anmälning senast to. 12 febr. 2015 till Eeva Hanner, tfn 050-595 4946 eller till Birgitta Nordström, tfn 044-336 8060.

Frivilligarbetare/volontärer samlas ti. 17 febr.-15 kl. 14-16.00 i Lyan för planering samt kaffe och samvaro.

Träff för våra nya medlemmar anordnas ti. 24 febr.-15 kl 14.00 i Lyan

Läsecirkeln samlas ons. 25 febr. kl. 15.00 i Lyan och Herrklubben sammankommer to 26 febr. -15 kl 15.00 i Lyan.

Boka in lö. den 14 mars -15: Då går vi på Svenska Teatern i Helsingfors för att uppleva föreställningen

'Mamma Mia' som börjar kl 13.00

Styrelsen 2015

Birgitta Nordström, ordförande tfn 044-336 8060; Niklas Wikström viceordförande, tfn 0400-477 899 ; Tor Hanner, tfn 040-554 6830; Jessica Holmlund, ny, tfn 044-937 9640; Fredrik Lindgren, ny, tfn 0400-384 784; Gungärd Sandberg, tfn 040-936 9154; Göran Sjöstedt, ny, tfn 040-502 8124.

Vasa Svenska Synskadade

Om inget annat nämns hålls föreningens kurser på verksamhetscentret Lyktan på Skolhusgatan 40 C,1-2 i Vasa (för nya medlemmar så finns huset på Kaserngatan alldeles bakom blomaffären Rantakukka)

Har du problem med din dator, telefon eller surfplatta tveka inte utan ta kontakta med Andreas Kanto, tfn 050-537 6110, så hjälper han dig.

Vi kommer att finnas på Servicepunkten på Vasa Centralsjukhus tredje tisdagen i månaden under hela våren 2015!

Det första tillfället är tisdag 20.1 kl.13-15. Därefter finns någon synskadad på servicepunkten 17.2, 17.3, 21.4 och 19.5. Vid något till-

fälle finns även FSS rehabiliteringsrådgivare på plats.

Vill du prata med någon synskadad om hur det är att leva med synnedsättning, vilken hjälp och vilket stöd det finns stöd det finns för synskadade, vart man kan vända sig om synen försämras m.m. Kom till VCS vid nämnda tillfällen så får du mera info! Har du frågor gällande detta kontakta gärna kansliet eller Britten Nylund, tfn 040-523 6121.

Kurser

Följande tre kurser hålls i samarbete med Folkhälsan:

Trivselcafé Mimosel startade på nytt onsdag 14.1 kl.13-15. Därefter fortsätter trivselcafé hela våren varannan onsdag ojämna veckor fram till 20.5. Alla nya och tidigare deltagare hälsas välkomna! Ledare är Tina Back, tfn 044-788 3676 och Maj-Britt Aspö.

Balansträning startade på nytt onsdag 21.1 kl.10-10.45 och fortsätter sen hela våren varannan onsdag jämna veckor fram till 27.5 under ledning av Tina Back. Servering av smoothies till självkostnadspris 0,50€. Varmt välkomna hälsar Tina!

Vattengymnastiken har startat söndag 11.1 i Folkhälsans Hus i Smedsby enligt följande tider: grupp 1 kl.11.45-12.30 och grupp 2

kl.12.30-13.15. Vattenjumpa fortsätter sen varje söndag hela våren och ledare är Patrik Kulla, tfn 044-788 6034.

Torsdag 15.1. kl.10-11.30 startade punktskriftsverk-samheten på nytt och fort-sätter som vanligt varannan torsdag hela vårterminen. Lärare är Margareta Öster, Börje Kukkonen och Ritva Hagelberg. Är du nysynskadad och vill lära dig punktskrift, vänligen kontakta kansliet så ordnas under-visningen på bästa sätt. Tfn 045-321 3320.

Kommande aktiviteter

Karaträff ordnas lördag 31.1 kl.15-18 på Solf Gästgivar-i där vi avnjuter en Vikinga måltid tillsammans. Sista anmälningdag är 22.1 före kl.14 till kansliet.

De som anmält sig till re-san till Helsingfors åker för att ta del av musikalen Mamma Mia på svenska Teatern 6-7.2 2015. Resan görs i samarbete med NÖSS och Oravais Trafik som reserverat A-platser på parketten till oss. Föreställningen syntolkas. Resan är fullbokad!

Tisdag 17.2 planerar VSS för en resa till IKEA och Ideapark i Tammerfors. Resan görs i samarbete med NÖSS och Oravais Trafik. Närmare info om resan fås från kans-

liet och på medlemsbandet samt i ortens föreningsspalt.

Välkommen till Må-Bra-Dag på Norrvalla i Vörå, tisdag 10.3!

Må bra-dagen ordnas tillsammans med FSS, Folkhäl-san, SFV Bildning och NÖSS och riktar sig till både medlemmar och deras anhöriga. Program på annan plats i tidningen. Pris för dagen är 25€/person. Sista anmälningdag är 26.2 före kl.14 till Febe på tfn 045-321 3320.

Träff för personer med synned-sättning i Sydösterbotten torsdag 19.2 kl.13 i Närpes Församlingshem. Medverkande Pia Nabb från Folkhäl-san, rehabiliterings-rådgivare Ulla-Britt Ingman från FSS och Patrik Paulin från VSS.

Diskussion och kaffeser-ving. Anmälan senast 12.2 till Febe på tfn 045-321 3320.

Kontaktinformation

Undrar du över någonting, tveka inte utan ta kontakt med oss!

Distriktssekreterare Febe Mörk, tfn 045-321 3320 eller ordförande Patrik Paulin, tfn 045-330 4468.

Alla anmälningar görs till Febe under kontorstid, måndag – torsdag kl.9-14 på telefon 045-321 3320 eller per e-post:vasasynskadade(at)gmail.com.

Du hittar även info om oss på <http://www.fss.fi/sv/distriktsforeningar/vasa> samt på vår facebook-sida: <https://www.facebook.com/vasasynskadade>.

Styrelsen 2015

Patrik Paulin, ordförande tfn 045-330 4468; Viveca Sund, viceordförande, tfn 044-064 9504; Marita Carlson; Marjatta Lönnqvist; Carl-Erik Mattlar; Barbro Puharinen; Margareta Öster.

Svenska Synskadade i Östnyland

Svenska Synskadade i Östnyland r.f :s distriktssekreterare Catharina Ståhlberg är på Kajutan alla tisdagar kl 9-14, Telefon tiden är kl 9-13, observera nya mobil-numret är 019 581 115.

Har du problem eller frågor om PratSam kontakta Fredrik Lundin tfn 045 113 4082 och har du IT-problem eller frågor ring IT-stöd person i Östra Nyland Rolf Gustafsson tfn 040 539 2525

Styrelsen 2015

Jonas Lindström, ordförande tel. 040-964 4672; Stig Ekholm, viceordförande; Paulina Hannus; Stefan Blom-

qvist; Birgitta Ekholm; Stina Roms; Stig-Olof Andersson

Norra Österbottens Svenska Synskadade

Handarbetsgruppen "Rätstickorna" träffas varannan måndag kl 12 – 14 (jämna veckor) på Fyren med Agnetha Cederberg som ledare.

Bowling gruppen tränar på måndagar kl 12.30 på Idrottsgården i Jakobstad.

Vattengymnastiken på Östanlid i samarbete med Folkhälsan hålls onsdagar, grupp 1 kl 11.45 och grupp 2 kl 12.30.

I samband med vattengymnastiken finns det möjlighet att vara en halvtimme i gymmet på Östanlid. Vi har bokat konditionssalen kl 11 – 12 på onsdagar.

Mimosel för damer med Ann-Mari Ekstrand, samlas varannan onsdag kl 13 (udda veckor) på Fyren, i februari 11.2 och 25.2.

Avslappnings- och balanskursen med Peter Appel samlas på torsdagar kl 10.30 – 12.00 på Fyren. Vårterminen inleds 15.1.2015.

Vi åker med Vasa Sv. Synskadade r.f. och Oravais Trafik till Sv. Teatern i Helsing-

fors och tar del av musikalen Mamma Mia, 6 - 7.2.2015. Föreställningen syntolkas. Vi bor på hotel Marski som ligger alldeles mittemot teatern. Kontakta Ann-Sofie Grankulla för närmare info, tfn 06-7234 880 eller 050-3795 658 (måndag - torsdag kl.9-13)

Föreningsträffen i februari hålls 10.2 i form av en kombinerad matlagings- och filmträff. Storhushållskokerskan/vår egen "matexpert" Anita Nybohm planerar meny, den som vill delta i matlagningen samlas kl 11 på Fyren, maten serveras kl 14 och därefter ser vi en syntolkad film. OBS! kom ihåg att anmäla er så att vi vet hur mycket mat vi ska tillreda.

Vi ordnar en Ikea-resa 17.2 till Tammerfors tillsammans med Vasa Svenska Synskadade. Det finns även möjlighet att besöka Idea-Park.

Tisdagen 10.3 kl 9.30 – 15.30 ordnas en Må bra-dag på Norrvalla i samarbete med Vasa Sv. Synskadade, Finlands Sv. Synskadade, SFV Bildning och Folkhälsans Förbund. Busstransport ordnas. Deltagaravgift 25,- €. Sista anmälningsdag 27.2.

Kontaktinformation

Anmälan om deltagande i våra olika evenemang och

aktiviteter görs till Ann-Sofie Grankulla, tfn 7234 880 eller 050-3795 658.

Mera information om verksamheten i medlemsbandet och föreningsspalten i Österbottens Tidning på lördagar eller på www.fss.fi under länken distriktsföreningar och Norra Österbotten.

Styrelsen 2014

Ann-Britt Mattbäck, ordförande tfn 050-300 1111; Anders Nyberg viceordförande tfn 046-571 4520; Maj-Len Ahlstedt tfn: 050-5633 433; Margareta Fredriksson tfn: 050-344 7809; Inger Johansson tfn: 040-7423 044; Leif Nybohm tfn: 050-300 1025; Anna Segervall tfn: 050-4322 504; Seppo Sjö tfn 050-5239 539.

FSS på Facebook

Kom ihåg att FSS också finns på Facebook. Du hittar oss på adressen www.facebook.com/fssrf

ANNONS

Välkommen till Må bra-dag på Folkhälsan-Norrvalla 10.3.2015

- 09.30 - 10.00 Välkomstkaffe i restaurangen
- 10.00 - 12.00 Kommunikationsteater med psykolog Thomas Londén
och Henrik Grönroos Productions i auditoriet
- 12.30 - 13.30 Lunch i restaurangen
- 13.30 - 15.00 Valbart eftermiddagsprogram:
A. Käppgymnastik med avslappning- och balansträning
B. Promenad/stavgång: "Utmanad"- en promenad där
hjärna, motorik och alla sinnen utmanas!
C. Mimosel i brasrummet.
- 15.00 - 15.30 Kaffe och avslutning i restaurangen

Anmälningarna tas emot av distriktssekreterarna som ordnar busstransport till evenemanget. I samband med anmälan meddelar man i vilken eftermiddagsgrupp man önskar delta. Anmäl dig senast 27.2.2015 till Febe Mörk (Vasa) 045-321 3320 eller Ann-Sofie Grankulla (Norra Österbotten) 050-379 5658. Distriktssekreterarna är anträffbara tisdag-torsdag klockan 9-14.

Kostnaden för dagen är 25 euro/person.

Må bra-dagen är riktad till personer med synnedsättning och deras anhöriga. Dagen ordnas i samarbete mellan Förbundet Finlands Svenska Synskadade, Folkhälsan, SFV Bildning och distriktsföreningarna Vasa svenska synskadade och Norra Österbottens svenska synskadade.

 folkhälsan

Svenska folkskolans
vänner

VSS

